

Αθήνα, 22 Μαρτίου 2017
Αριθμ. Πρωτ.: 223080/12916/2017

Πληροφορίες: Γιάννης Μόσχος
Τηλ.: 2131306617

Υπουργείο Εσωτερικών
Κύριο Δημήτριο Αναγνωστάκη
Γενικό Γραμματέα
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 Αθήνα

Αξιότιμε κύριε Γενικό Γραμματέα,

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 εξετάζει αναφορές πολιτών σχετικά με την αιφνίδια απόφαση της Ελληνικής Αστυνομίας και ιδίως της Διεύθυνσης Διαβατηρίων να απορρίπτει αιτήματα πολιτών με το αιτιολογικό ότι στο δελτίο (αστυνομικής) ταυτότητάς τους, ο τόπος γέννησης αναγράφεται συγκεκριμένος.

Ειδικότερα, πολίτες, προερχόμενοι κυρίως από περιοχές της βόρειας Ελλάδας, υπέβαλαν αίτηση για χορήγηση διαβατηρίου, συνυποβάλλοντας, όπως προβλέπεται, και αντίγραφο του δελτίου ταυτότητάς τους. Ωστόσο, με έκπληξή τους, πληροφορούνταν αργότερα ότι η αίτησή τους για χορήγηση διαβατηρίου είχε απορριφθεί. Η αιτιολογία που επικαλούνταν η Ελληνική Αστυνομία ήταν ότι *«από το συνυποβαλλόμενο δελτίο ταυτότητας δεν προκύπτει με σαφήνεια η ονομασία του τόπου γέννησης...»*. Συμπλήρωνε δε η απόφαση απόρριψης ότι ο ενδιαφερόμενος θα έπρεπε να επανέλθει *«με νέο αίτημα συνυποβάλλοντας νέο δελτίο ταυτότητας από όπου θα προκύπτει σαφώς η πλήρης ονομασία του τόπου γέννησης..»*. Η ασάφεια δε στην ονομασία του τόπου γέννησης οφειλόταν στο γεγονός ότι ο τόπος γέννησης «Θεσσαλονίκη» λ.χ. ή «Αλεξανδρούπολη» αναγραφόταν στο δελτίο ταυτότητας ως «Θεσ/νίκη» ή «Αλεξ/πολη». Σημειωτέον ότι πολλά δελτία ταυτότητας ήταν πρόσφατης έκδοσης. Η απόρριψη του αιτήματος έκδοσης διαβατηρίου προκάλεσε διάφορα προβλήματα στους πολίτες, όπως απρόσμενη ανατροπή της σχεδιαζόμενης μετάβασης στο εξωτερικό, πρόσθετη γραφειοκρατική ταλαιπωρία για επανέκδοση δελτίου ταυτότητας και επανυποβολή αίτησης για διαβατήριο, επιπλέον οικονομική επιβάρυνση (έστω ελάχιστη) και κυρίως δημιουργία του αισθήματος της άδικης απόρριψης για ουσιαστικά ανύπαρκτο λόγο, ο οποίος επιπλέον οφείλεται σε προηγηθείσα επιλογή της ίδιας της Ελληνικής Αστυνομίας, ούτε καν άλλης δημόσιας υπηρεσίας (πολλώ μάλλον ούτε του ίδιου του πολίτη). Το συναίσθημα αυτό, ενισχυμένο από την αιφνίδια εφαρμογή του μέτρου από την ΕΛΑΣ, καταλήγει στη δημιουργία πεποίθησης ότι ο πολίτης βρίσκεται αντιμέτωπος, για άλλη μία φορά, με το ανάλγητο κράτος που σκοπό έχει να τον ταλαιπωρεί άδικα κι όχι να τον εξυπηρετεί.

Στη συνέχεια των αναφορών των πολιτών, ο Συνήγορος του Πολίτη έστειλε έγγραφο ερώτημα (223080/18.1.2017) προς τη Διεύθυνση Διαβατηρίων της ΕΛΑΣ, η οποία απάντησε με το 3021/22/149/74-α'/14.2.2017 έγγραφό της. Σύμφωνα με το έγγραφο, η Διεύθυνση Διαβατηρίων έχει «αυστηροποιήσει» τους ελέγχους σχετικά με την ορθότητα και το νόμιμο της έκδοσης των δικαιολογητικών που προσκομίζουν οι πολίτες προκειμένου να τους χορηγηθεί διαβατήριο. Καθώς μεταξύ των δικαιολογητικών πρέπει να υποβάλλεται και αντίγραφο του δελτίου ταυτότητας, η Δνση Διαβατηρίων ερώτησε τη Δνση Κρατικής Ασφάλειας για το σύννομο της έκδοσης δελτίων ταυτότητας στα οποία ο τόπος γέννησης

αναγράφεται συγκεκριμένος. Σύμφωνα με το έγγραφο, η Δνση Κρατικής Ασφάλειας απάντησε ότι τα συγκεκριμένα δελτία ταυτότητας δεν είναι σύννομα και πρέπει να ανακληθούν και να αντικατασταθούν άμεσα.

Θεωρώντας κατ' αρχήν η Δνση Διαβατηρίων ότι κατ' ουδένα τρόπο είναι δυνατή η έκδοση διαβατηρίου στηριζόμενου σε δικαιολογητικό που έχει εκδοθεί αντικανονικά, προβάλλει το επιπλέον επιχείρημα ότι με τη συγκεκριμένη (συγκεκριμένη) αναγραφή του τόπου γέννησης του πολίτη δεν είναι δυνατή η ασφαλής ταυτοποίησή του, ιδίως επειδή τούτο εξαρτάται και από την υποκειμενική κρίση του εκάστοτε υπαλλήλου που διενεργεί τον έλεγχο των δικαιολογητικών που υποβάλλονται για έκδοση διαβατηρίου. Τέλος, η Δνση Διαβατηρίων θεωρεί ότι, καθώς τα δύο έγγραφα, δελτίο ταυτότητας και διαβατήριο, αποτελούν τα μοναδικά έγγραφα αναγνώρισης – ταυτοποίησης των πολιτών πρέπει να περιλαμβάνουν απολύτως όμοια στοιχεία (στα κοινά τους πεδία).

Στη συνέχεια των ανωτέρω, η Δνση Κρατικής Ασφάλειας εξέδωσε την 1519/162486874/15.12.2016 διαταγή της με την οποία καλούνται οι κατά τόπου αρμόδιοι υπάλληλοι να εφαρμόζουν πιστά τα προβλεπόμενα για την έκδοση των δελτίων ταυτότητας.

Ωστόσο, κύριε Γενικό Γραμματέα, τα δελτία ταυτότητας τα εκδίδει η ίδια Αρχή που χορηγεί και τα διαβατήρια: η Ελληνική Αστυνομία. Μόνη της αποφάσισε η ΕΛΑΣ να αναγράφει με συγκεκριμένο τρόπο τον τόπο γέννησης των πολιτών, ενδεχομένως διότι η πλήρης αναγραφή του δεν χωρούσε στο οικείο πεδίο του δελτίου (λ.χ. Αλεξανδρούπολη, Αλεξανδρούπολης). Οι πολίτες ούτε ζήτησαν οι ίδιοι να αναγράφεται συγκεκριμένος ο τόπος γέννησής τους αλλά ούτε και θεώρησαν ότι αυτός ο τρόπος είναι παράτυπος, καθόσον από πολλών ετών (δεκαετιών και περισσότερο) είναι συνηθισμένο στην ελληνική γλώσσα μακροσκελείς λέξεις, ονόματα, τοπωνύμια κ.ά. να αναγράφονται συγκεκριμένα, χωρίς να δημιουργείται αμφιβολία για το τί εννοείται σε κάθε περίπτωση (λ.χ Κων/νος αντί Κωνσταντίνος, Κων/πολη αντί Κωνσταντινούπολη και, βεβαίως, Θεσ/νίκη ή Αλεξ/πολη). Φυσικά, την πρακτική εφάρμοζε και εφαρμόζει και η ελληνική Διοίκηση στα έγγραφά της (όπως αποδεικνύεται με τα δελτία ταυτότητας και μάλιστα τα πρόσφατης έκδοσης).

Επιπλέον, εάν η Διοίκηση (δηλ. η ΕΛΑΣ) αποφάσισε ότι ο συγκεκριμένος τρόπος αναγραφής των τόπων γέννησης δεν είναι ορθός και δημιουργεί προβλήματα ταυτοπροσωπίας και αξιοπιστίας της χώρας ως προς την ασφάλεια των εγγράφων της, δεν μπορεί, ως χρηστή Διοίκηση, να αιφνιδιάζει τους πολίτες και να απορρίπτει απρόσμενα τις αιτήσεις τους για χορήγηση διαβατηρίου, ζητώντας τους επανέκδοση του δελτίου ταυτότητάς τους. Το επιχείρημα περί θωράκισης του κύρους και της ασφάλειας των διαβατηρίων δεν ευσταθεί, καθώς το κύρος και η ασφάλεια ενός δημοσίου εγγράφου δεν πλήττεται από τυχόν ελαττώματα άλλων δημοσίων εγγράφων στα οποία στηρίχθηκε η έκδοσή του. Οι Αρχές τρίτων χωρών, ενώπιον των οποίων επιδεικνύεται ένα ελληνικό διαβατήριο, βλέπουν μόνον αυτό και όχι τα άλλα δημόσια έγγραφα βάσει των οποίων αυτό εκδόθηκε. Σε κάθε περίπτωση, αν η Διοίκηση (ΕΛΑΣ) αποφάσισε ότι πρέπει πάση θυσία να αποσύρει από την κυκλοφορία όλα τα δελτία ταυτότητας που φέρουν το επίμαχο σφάλμα, όφειλε αφενός μεν να δέχεται τα υπάρχοντα δελτία ταυτότητας και να ενημερώνει τους πολίτες ότι πρέπει να τα αντικαταστήσουν το συντομότερο δυνατόν, αφετέρου δε, να προχωρήσει σε ενημερωτική εκστρατεία, με όλα τα μέσα επικοινωνίας, ότι οι πολίτες που είναι κάτοχοι παρόμοιων δελτίων ταυτότητας πρέπει να τα αντικαταστήσουν μέσα σε ένα θετό, εύλογο, χρονικό διάστημα. Και, μάλιστα, χωρίς καμία τυχόν οικονομική επιβάρυνση.

Επίσης, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η Δνση Διαβατηρίων στο προαναφερθέν έγγραφό της, η συνέχιση αποδοχής των υπαρχόντων δελτίων ταυτότητας (που περιέχουν το συγκεκριμένο πρόβλημα του τόπου γέννησης) ουδέν πρόβλημα ταυτοπροσωπίας δημιουργεί, κατά την άποψη της Αρχής μας, διότι ποια άλλη ερμηνεία θα μπορούσε να δοθεί από τον κοινό νοη στη λέξη «Θεσ/νίκη» από την εννοούμενη «Θεσσαλονίκη» και σε τί εμποδίζεται ο αρμόδιος υπάλληλος, ενώ διαβάσει στο δελτίο ταυτότητας «Θεσ/νίκη» να πληκτρολογήσει στο οικείο πεδίο του διαβατηρίου «Θεσσαλονίκη», ώστε το διαβατήριο να εκδοθεί καθ' όλα έγκυρο; Εάν η έκδοση διαβατηρίου θεωρήθηκε από την ΕΛΑΣ ως ευκαιρία

για «αυστηροποίηση» της διαδικασίας έκδοσης των δελτίων ταυτότητας και αντικατάσταση των μη απολύτως τυπικά ορθών υπαρχόντων δελτίων, η εφαρμογή του μέτρου δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος και με ταλαιπωρία των πολιτών. Τυχόν γενίκευση της αντίθετης αντίληψης θα μπορούσε να οδηγήσει σε καταστάσεις ακραίου παραλογισμού: αν τα δελτία ταυτότητας με τις συντετμημένες εγγραφές θεωρούνται αυτομάτως ανίσχυρα, τότε οι κάτοχοι τέτοιων δελτίων θα μπορούσαν, λόγου χάριν, σε κάθε προσέλευση για θεώρηση γνησίου υπογραφής ή έλεγχο ταυτοτήτων εν μέση οδῶ να αντιμετωπίζονται ως στερούμενοι δελτίου ταυτότητας και συνεπώς να προσάγονται για εξακρίβωση στοιχείων σύμφωνα με το νόμο.

Κατόπιν των ανωτέρω σας παρακαλούμε, κύριε Γενικέ Γραμματέα, να δώσετε τις κατάλληλες οδηγίες ώστε, αφενός μεν η Δνση Διαβατηρίων να συνεχίσει να δέχεται δελτία ταυτότητας των πολιτών, όπου ο τόπος γέννησής τους αναγράφεται με συγκεκριμένο τρόπο, χωρίς να τους υποβάλει σε πρόσθετη ταλαιπωρία, απορρίπτοντας το αίτημα για χορήγηση διαβατηρίου και ζητώντας τους να προχωρήσουν σε αντικατάσταση του δελτίου ταυτότητάς τους. Αφετέρου δε, εφόσον το Υπουργείο σας θεωρεί ότι τα εν λόγω δελτία ταυτότητας χρήζουν αντικατάστασης, να δώσετε τις κατάλληλες οδηγίες ώστε να ενημερωθούν οι πολίτες, τους οποίους αφορά το πρόβλημα, να προβούν σε αντικατάσταση των δελτίων ταυτότητάς τους εγκαίρως.

Σε αντίθετη περίπτωση, να μας ενημερώσετε για τις απόψεις σας επί του θέματος.

Για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θα είμαστε στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση

Ανδρέας Ι. Ποπάκης
Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Διεύθυνση Διαβατηρίων
Χίου 8
161 21 Καισαριανή

Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Διεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας
4^ο Τμήμα Ταυτοτήτων και Αρχείων
Π. Κανελλοπούλου 4
10 77 Αθήνα

Ενδιαφερόμενους πολίτες